

הא תסחה

אשכול קניין ומיסוי מקרקעין

חוק נכסי נפקדים, התש"י-1950

חוק נכסי נפקדים, התש"י-1950¹

פירושים

1. בחוק זה -

(א) "נכס" כולל מקרקעים ומטלטלים, כספים, זכות בנכס, מוחזקת או ראויה, מוניטין, וכל זכות בחבר בני-אדם או בניהולו;
(ב) "נפקד" פירושו -

(1) אדם אשר - בכל עת בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין היום בו תפורסם אכרזה, בהתאם לסעיף 9(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, כי מצב החירום שהוכרז על ידי מועצת המדינה הזמנית ביום י' באייר התש"ח (19 במאי 1948) חדל מהתקיים - היה בעל חוקי של נכס שבשטח ישראל או נהנה ממנו או החזיק בו, בעצמו או ע"י אחר, ובכל עת בתוך התקופה האמורה -

(I) היה אזרח או נתין של לבנון, מצרים, סוריה, סעודיה, עבר-הירדן, עיראק או תימן, או

(II) נמצא באחת הארצות האלה או בכל חלק של ארץ-ישראל שמחוץ לשטח ישראל, או

(III) היה אזרח ארצישראלי ויצא ממקום-מגוריו הרגיל בארץ-ישראל -

(א) אל מקום שמחוץ לארץ-ישראל, לפני יום כ"ז באב התש"ח (1 בספטמבר 1948); או

(ב) אל מקום בארץ-ישראל שהיה מוחזק אותה שעה בידי כוחות שביקשו למנוע הקמתה של מדינת ישראל או שנלחמו בה לאחר הקמתה;

(2) חבר בני-אדם אשר - בכל עת בתוך התקופה האמורה בפסקה (1) - היה בעל חוקי של נכס שבשטח ישראל או נהנה ממנו או החזיק בו, בעצמו או על ידי אחר ושכל חבריו, שותפיו, בעלי-מניותיו, מנהליו או מנהלי-עסקיו הם נפקדים כמשמעותם בפסקה (1), או שנפקדים כאלה מכריעים באופן אחר בהנהלת עסקיו, או שכל הונו הוא בידי נפקדים כאלה;

(ג) "אזרח ארצישראלי" פירושו - אדם אשר, ביום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) או לאחר מכן, היה אזרח ארצישראלי לפי הוראות "איחוד דברי-המלך במועצה על האזרחות הארצישראלית, 1925-1941", וכולל תושב ארצישראלי אשר, ביום האמור או לאחר מכן, לא היתה לו אזרחות או נתינות, או נתינותו לא היתה מוגדרת או ברורה;

(ד) "חבר בני-אדם" פירושו - חבר שנתכונן בארץ-ישראל או מחוצה לה, מאוגד או בלתי-מאוגד, רשום או בלתי-רשום, וכולל חברה, שותפות, אגודה שיתופית, אגודה לפי חוק האגודות מיום 29 ברג'ב 1327 - 3 באוגוסט 1909, וכל גוף משפטי אחר וכל מוסד בעל נכסים;

(ה) "נכס נפקד" פירושו - נכס אשר - בכל עת בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין היום בו תפורסם אכרזה, בהתאם לסעיף 9(ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948, כי מצב החירום שהוכרז על ידי מועצת המדינה הזמנית ביום י' באייר התש"ח (19 במאי 1948), חדל מהתקיים, - נפקד היה בעלו החוקי או נהנה ממנו או מחזיק בו, בעצמו או על ידי אחר; אך אינו כולל מטלטלים המוחזקים על ידי נפקד ופטורים מעיקול או מתפיסה בהתאם לסעיף 3 לפקודת הפרוצדורה האזרחית, 1938;

(ו) "נכס מוקנה" פירושו - נכס המוקנה לאפוטרופוס לפי חוק זה;

1. ס"ח 37, התש"י (20.3.1950), עמ' 86.

תיקונים: ס"ח 70, התש"א (15.3.1951), עמ' 70;

ס"ח 198, התשט"ז (23.2.1956), עמ' 34;

ס"ח 445, התשכ"ה (5.2.1965), עמ' 58;

ס"ח 509, התשכ"ז (16.8.1967), עמ' 137;

ס"ח 725, התשל"ד (24.2.1974), עמ' 38.

(ז) "נכס מוחזק" פירושו - נכס מוקנה שהאפוטרופוס מחזיק בו בפועל, וכולל נכס שנרכש תמורת נכס מוקנה;

(ח) "נכס משוחרר" פירושו - נכס ששוחרר לפי סעיף 28;

(ט) "שטח ישראל" פירושו - השטח בו חל משפט מדינת ישראל;

(י) "שטר" פירושו - שטר-חליפין, שיק, שטר-חוב, או כל שטר אחר העובר לסוחר.

2. (א) שר האוצר ימנה, בצו שיפורסם ברשומות, מועצת-אפוטרופוסות לנכסי-נפקדים ויקבע את אחד מחבריה כיושב-ראש המועצה. יושב-ראש המועצה ייקרא האפוטרופוס.

(ב) האפוטרופוס רשאי להגיש תביעה ולפתוח בפעולה משפטית אחרת נגד כל אדם, ולהיות תובע, נתבע או בעל-דין אחר בכל פעולה משפטית.

(ג) האפוטרופוס זכאי להיות מיוצג בכל פעולה משפטית על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בא-כוחו.

(ד) חדל האפוטרופוס מכהן, תפקידו, סמכויותיו, זכויותיו וחובותיו עוברים מאליהם לשר האוצר; נתמנה אדם אחר להיות האפוטרופוס, התפקידים, הסמכויות, הזכויות והחובות האמורים עוברים מאליהם אליו, וכן מאפוטרופוס לאפוטרופוס.

3. (א) האפוטרופוס רשאי, באישור שר האוצר בכתב, למנות מפקחים על נכסי נפקדים ולהעביר לכל אחד מהם כל סמכות מסמכויותיו, חוץ מהסמכות למנות מפקחים. הודעה על מינויו ועל היקף סמכויותיו של כל מפקח תפורסם על ידי האפוטרופוס ברשומות.

(ב) האפוטרופוס רשאי למנות סוכנים להנהלת נכסים מוחזקים בשמו ולקבוע ולשלם את שכר-טרחתם.

(ג) האפוטרופוס רשאי למנות פקידים ועובדים אחרים שדינם כדין שאר עובדי המדינה.

4. (א) בהתחשב עם הוראות חוק זה -

(1) כל נכס נפקד מוקנה בזה לאפוטרופוס מיום פרסום מינויו, או מיום שהיה לנכס נפקד, הכל לפי התאריך המאוחר יותר;

(2) כל זכות שהיתה לנפקד בנכס עוברת מאליה לאפוטרופוס בשעת הקניית הנכס; ויד האפוטרופוס כיד בעל הנכס.

(1א) (1) היה נכס פלוני הקדש לפי כל דין תהא הבעלות בו מוקנית לאפוטרופוס, כשהיא חפשית מכל סייג, התנאה והגבלה כיוצא באלה שנקבעו בכל דין או בכל מסמך הנוגע להקדש או על פיהם, בין שנקבעו לפני ההקניה ובין לאחריה, אם בעל הנכס, או האדם שבידו החזקה או זכות הניהול של הנכס, או הנהנה מההקדש היו נפקדים; ההקניה היא מיום י' בכסלו התש"ט (12 בדצמבר 1948) או מיום שבו נעשה אחד מאלה לנפקד, הכל לפי המועד המאוחר;

(2) אין בהוראות סעיף-קטן זה כדי לבטל סייג, התנאה, הגבלה וכיוצא באלה שנקבעו בחוק זה או על פיו או שהוטלו על ידי האפוטרופוס, ואין בהן כדי לבטל עיסקאות שנעשו על ידיו¹.

(ב) דין פירותיו של נכס מוקנה כדין הנכס המוקנה המביא את הפירות.

(ג) נכס מוקנה -

(1) יעמוד כנכס מוקנה כל עוד לא היה לנכס משוחרר לפי סעיף 28 או לא חדל מהיות נכס נפקד לפי סעיף 27;

(2) האפוטרופוס זכאי לשים יד עליו בכל מקום שימצאנו.

(ד) רכש האפוטרופוס נכס, שלא היה נכס נפקד בשעת הרכישה, תמורת נכס מוקנה, הנכס שנרכש נהפך לנכס מוחזק ודינו כדין הנכס שתמורתו נרכש.

1. תחילת התיקון הוא ביום תחילתו של החוק העיקרי.

5. אי-ידיעת זהותו של נפקד אינה מונעת את נכסיו מהיות נכסי-נפקד, נכסים מוקנים, אי ידיעת זהותו של נפקד נכסים מוחזקים, או נכסים משוחררים.
6. (א) אדם שברשותו נכס נפקד חייב למסרו לאפוטרופוס.
(ב) אדם שיש עליו חוב או חיוב אחר כלפי נפקד חייב לסלק את החוב לאפוטרופוס או לקיים כלפיו את החיוב.
7. (א) האפוטרופוס ישמור על הנכסים המוחזקים, בעצמו או על ידי אחרים בהסכמתו.
(ב) האפוטרופוס רשאי, בעצמו או על ידי אחרים בהסכמתו בכתב, להוציא את כל ההוצאות ולהשקיע את כל ההשקעות הדרושות לשמירת נכס מוחזק, להחזקתו, לתיקונו, לפיתוחו, או למטרות אחרות כיוצא באלה.
8. (א) האפוטרופוס רשאי להמשיך בהנהלת עסק בשם נפקד, בין שיציין שהעסק מתנהל על ידי האפוטרופוס ובין שלא יציין זאת; אולם הרשות בידי תמיד למכור או להחכיר את העסק, כולו או מקצתו, וכן -
(1) אם היה העסק של יחיד - לחסלו;
(2) אם היה של שותפות שכל שותפיה נפקדים, או של חברה שכל מנהליה או בעלי-מניותיה נפקדים, או של אגודה שיתופית שכל חבריה נפקדים - לפרק את השותפות, החברה, או האגודה השיתופית, בצו שיפורסם ברשומות.
(ב) פרסם האפוטרופוס צו פירוק לפי סעיף-קטן (א)2, יתנהל הפירוק -
(1) אם הוא של שותפות או של חברה, כאילו צו הפירוק ניתן על ידי בית-משפט מוסמך, בהתאם לחלק ה' לפקודת השותפויות או בהתאם לחלק ו' לפקודת החברות, הכל לפי הענין;
(2) אם הוא של אגודה שיתופית, כאילו צו הפירוק ניתן על ידי רושם האגודות השיתופיות, בהתאם לסעיף 47 לפקודת האגודות השיתופיות.
ובכל מקרה כאילו האפוטרופוס נתמנה מפרק שאין להחליפו במפרק אחר.
9. (א) אם סבור האפוטרופוס שאדם פלוני מחסורו היה על נפקד, רשאי האפוטרופוס להעניק לאותו אדם, מתוך הנכסים המוחזקים של הנפקד, הענקות בשיעורים הדרושים, לדעת האפוטרופוס, כדי לפרנס אותו אדם, ובלבד שלא יעלו על שלוש מאות לירות לחודש לכל אדם כזה.
(ב) היו בני-אדם אחדים כאלה שמחסורם היה על אותו נפקד, ולדעת האפוטרופוס יש קשרי-משפחה בינם לבין עצמם, רשאי האפוטרופוס לשלם את ההענקות לאחד מהם בשביל כולם.
(ג) האפוטרופוס רשאי להעניק הענקה כאמור גם לנפקד עצמו, אם היא דרושה, לדעת האפוטרופוס, לפרנסת הנפקד.
(ד) (בוטל).
10. (א) נכס מוקנה מסוג המקרקעים שהחזיק בו אדם שלדעת האפוטרופוס אין לו זכות לכך, רשאי האפוטרופוס לאשר זאת בתעודה חתומה בידו, המתארת את הנכס. תעודה זו דינה כדין פסק-דין לטובת האפוטרופוס לסילוק יד המחזיק מהנכס המוקנה.
(ב) (1) הוגשה התעודה למשרד ההוצאה לפועל, ימסור המשרד העתק ממנה לכל המחזיק בנכס המתואר בתעודה, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כבהוצאה לפועל של פסק-דין לסילוק-יד. סילוק היד ייחשב כענין דחוף

כמשמעותו בסעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל מיום 11 במאי 1914, אלא שהזמן בו יידרש המחזיק בנכס לסלק ידו ממנו יהיה שבעה ימים.

(2) טען מחזיק בנכס כאמור כי יש לו זכות להחזיק בו והוכיח ליושב-ראש משרד ההוצאה לפועל כי יש רגלים לדבר טענתו, רשאי היושב-ראש לעכב את ההוצאה לפועל לזמן שנראה לו, כדי לאפשר לאותו מחזיק לפנות לבית-משפט מוסמך ולהוכיח את זכותו.

(ג) פנה מחזיק לבית-משפט מוסמך והוכיח את זכותו להחזיק בנכס, יבטל בית המשפט את התעודה ואת מעשי ההוצאה לפועל שנעשו על פיה.

11. (א) נכס מוקנה מסוג המקרקעים שעליו נבנה, או הולך ונבנה, בנין, בלי היתר בכתב מאת האפוטרופוס, רשאי האפוטרופוס לצוות כי -

- (1) כל פעולת-בנייה על הנכס תופסק במועד שנקבע בצו;
- (2) הבנין ייהרס;

(3) ההוצאות הכרוכות בביצוע צו לפי פסקה (2) ישולמו לו על ידי האחראים לפעולת הבנייה או על ידי מבצעה.

(ב) צו לפי סעיף-קטן (א)(1) יוצג במקום בולט על הנכס שאליו הוא נוגע, או סמוך לו ככל האפשר, וכל העובר על האמור בצו אשם בעבירה ודינו כנקבע בסעיף 35(א).

(ג) צו לפי סעיף-קטן (א)(2) יוגש למשרד ההוצאה לפועל, והמשרד ימסור העתק ממנו לכל מי שאליו הוא נוגע, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כבהוצאה לפועל של צו-הריסה.

(ד) (1) כל הרואה עצמו נפגע על ידי צו לפי פסקה (1) או (2) לסעיף-קטן (א) רשאי לערער עליו לפני בית-המשפט המחוזי שבאזור-שיפוטו נמצא הנכס, תוך שבעה ימים מהיום בו הגיע הצו לידיעתו.

(2) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה, האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(3) הגשת ערעור אינה מעכבת את ביצוע הצו, אלא אם ציווה על כך שופט משופטי בית-המשפט המחוזי.

(4) בית-המשפט המחוזי רשאי לאשר את הצו, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלו.

(5) החלטת בית-המשפט המחוזי בערעור לפי סעיף זה היא סופית.

(ה) ציווה האפוטרופוס כאמור בפסקה (2) לסעיף-קטן (א), רשאי הוא להרחיק מעל הנכס או לעכב תחת ידו את כל החמרים, המכשירים והכלים שנמצאו על הנכס, כדי לפנות את הנכס או כדי להבטיח תשלום הוצאותיו הכרוכות בביצוע הצו.

(ו) "בנין", בסעיף זה, פירושו כבסעיף 2 לפקודת בנין ערים, 1936.

12. (א) נכס שלגביו חלות הוראות פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, או פקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), 1941, ושהוקנה לאפוטרופוס, יהיה האדם שהחזיק בו ערב יום ההקנייה - אם על פי הסכם שנעשה לפני היות בעל הנכס לנפקד, ואם בתוקף ההגנה הניתנת על ידי הוראות אחת הפקודות האלה - או מי שבא תחתיו, מוגן על ידי אותן ההוראות גם לאחר הקניית הנכס.

(ב) (1) נכס מוקנה, שהוא בית או חלק מבית, ושהושכר על ידי האפוטרופוס כדירה נפרדת כאמור בסעיף 3 לפקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, יחולו לגביו הוראות אותה פקודה, בהתחשב עם הסעיפים-הקטנים (ג), (ד) ו-(ה) ובשינויים ובתיאומים אלה:

(I) כשכר-הדירה היסודי רואים את דמי-השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף-קטן (ד) (אם הופחתו);

הריסת בנינים והפסקת פעולות בנייה

תחולתן של פקודת הגבלת שכר דירה (דירות), 1940, ופקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי עסק), 1941 (תיקון התש"א)

- (II) את המלים "שכר הדירה לפי השער המוסכם באותם השינויים שחלו בו על פי פקודה זו", המצויות בסעיף 18(1) לאותה פקודה, רואים כמוכונות לדמי-השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף-קטן (ד) (אם הופחתו);
- (2) נכס מוקנה, שהוא בית-עסק כמשמעותו בפקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), 1941, הנמצא באזור שעליו הוטלה אותה פקודה, ושהשוכר על ידי האפוטרופוס, יחולו לגביו הוראות אותה פקודה, בהתחשב עם הסעיפים הקטנים (ג), (ד) ו-(ה), אלא שכשכר-הדירה המכסימלי שנקבע לפי סעיף 16(1) לאותה פקודה רואים את דמי-השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף-קטן (ד) (אם הופחתו).
- (ג) (1) שר האוצר רשאי, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בתקנות, כללים שלפיהם ינהגו בקביעת דמי השכירות. נקבעו כללים כאלה, רשאי האפוטרופוס לשנות את דמי-השכירות שנקבעו בכל חוזה-שכירות כדי להתאימם אל אותם הכללים, ובלבד ששינוי זה לא ייכנס לתקפו לפני גמר תקופת החוזה או לפני יום כ"ד באדר ב' התש"א (1 באפריל 1951), הכל לפי התאריך המאוחר יותר. לצורך סעיף זה רואים שינוי כזה של דמי השכירות כקביעת דמי השכירות בחוזה השכירות, ואת דמי השכירות ששונו כך כדמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות.
- (2) דמי השכירות שנקבעו לנכס לפי כללים כאמור - כפי שהופחתו לפי סעיף-קטן (ד) (אם הופחתו) - דינם לכל דבר כדין שכר-הדירה היסודי של אותו נכס, כמשמעותו בפקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, או כדין שכר-הדירה המכסימלי של אותו נכס שנקבע לפי סעיף 16(1) לפקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), 1941, הכל לפי הענין.
- (ד) (1) שוכר הרואה עצמו נפגע על ידי קביעת דמי השכירות בחוזה-השכירות שלו רשאי לערער עליה לפני בית משפט השלום שבאזור-שיפוטו נמצא הנכס.
- (2) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.
- (3) בית משפט השלום רשאי לאשר את דמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות או להפחיתם, מתוך זיקה אל הכללים שנקבעו לפי סעיף-קטן (ג) (אם נקבעו) ובהתחשב עם כל מסיבות המקרה.
- (4) הפחית בית משפט השלום את דמי השכירות -
- (I) יקבע תאריך שבו תיכנס הפחתה זו לתקפה, ובלבד שתאריך זה לא יהיה מוקדם מיום הגשת הערעור;
- (II) רשאי הוא לצוות כי כל סכום העולה על דמי השכירות, כפי שהופחתו, ששילם השוכר בעד תקופה שלאחר התאריך שנקבע לפי פסקת-משנה (I), יוחזר לשוכר.
- (5) (בוטל).
- (ה) (1) נכס מוקנה שמחזיק בו אדם בתוקף ההגנה הניתנת על ידי הוראות פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, או פקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי-עסק), 1941, בהתאם לסעיף-קטן (ב), ושפינויו מהמחזיק דרוש, לדעת האפוטרופוס, לצרכי פיתוח המקום או האזור שבו נמצא הנכס, רשאי האפוטרופוס - לאחר שהעמיד לרשות המחזיק שיכון אלטרנטיבי מתאים - ליתן צו-פינוי על הנכס. צו זה דינו כדין פסק-דין לטובת האפוטרופוס לסילוק יד המחזיק מהנכס המוקנה.
- (2) הוגש הצו למשרד ההוצאה לפועל, ימסור המשרד העתק ממנו למחזיק בנכס, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כבהוצאה לפועל של פסק-דין לסילוק-יד.
- (3) (I) מחזיק בנכס שניתן עליו צו-פינוי לפי סעיף-קטן זה רשאי לערער עליו לפני בית-המשפט המחוזי שבאזור-שיפוטו נמצא הנכס, תוך ארבעה-עשר יום מהיום

בו הגיע הצו לידיעתו, על יסוד הטענה כי לא הועמד לרשותו שיכון אלטרנטיבי מתאים.

(II) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(III) הגשת ערעור מעכבת כל מעשה הוצאה לפועל לפי פסקה (2).

(IV) בית-המשפט המחוזי רשאי לאשר את הצו, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלו.

(V) החלטת בית-המשפט המחוזי בערעור לפי פסקה זו היא סופית.

13. אדם המחזיק בנכס מוקנה, שהוא משק כמשמעותו בפקודת האריסים (הגנה), לא יהיה מוגן על ידי הוראות אותה פקודה, אלא אם ערב הקניית הנכס לאפוטרופוס החזיק בו בתוקף ההגנה הניתנת על ידי אותן ההוראות.

פקודת האריסים (הגנה)
לא תחול

14. היה הנכס המוקנה פרדס, כרם, או מטע אחר, או אדמה חקלאית אחרת, ומסרו האפוטרופוס לאדם לשם עיבוד, זכאי אותו אדם ליהנות מן היבול לפי התנאים שנקבעו בינו לבין האפוטרופוס וזכותו קודמת לכל שעבוד שהוקנה לאדם אחר לפני כן, אלא שכל שעבוד כזה יתפשט גם על ההכנסות המגיעות לאפוטרופוס מאותו נכס.

מעבד וזכותו ליבול

15. (א) העובדה שנכס היה לנכס נפקד או לנכס מוקנה אינה מפקיעתו מכל משכנתה, משכון או שעבוד אחר, או מכל זכות חזקה או שימוש, שנוצרו באופן חוקי לפני כן.

נכסים מוקנים - שעבודם
ועיקולם

(ב) אין לעשות לגבי נכס מוקנה כל מעשה הוצאה לפועל או פעולה לפי סעיף 14 לפקודת העברת קרקעות, ואין להסתייע לגבי נכס מוקנה בסעיפים 8, 9 או 10 לחוק על חלוקת נכסי דלא נידי מיום 14 במוחרם 1332, אלא על פי היתר בכתב מאת האפוטרופוס, ואם לא ניתן היתר, שנתבקש לאחר יום י"ג בניסן התש"י (31 במרס 1950), תוך שנה מיום שנתבקש - כתום אותה שנה.

(ג) עיקול שהוטל על נכס נפקד, בין לפני שהיה לנכס מוקנה ובין לאחר מכן, אינו מונע את האפוטרופוס מהוציא את הנכס מרשותו בהתאם לחוק זה; ואם הוציא, יחול העיקול, במקום על הנכס, על התמורה שקיבל בעדו.

16. קיבל האפוטרופוס, או אדם שפעל, במישרים או בעקיפים, לפי הוראות האפוטרופוס, נכס לידיו, או עשה פעולה בנכס, מתוך אמונה כנה והגיונית, אך מוטעית, כי הנכס הוא נכס נפקד, לא ישא על כך האפוטרופוס או אותו אדם באחריות אזרחית יתירה מזו שהיה נושא בה אילו היה הנכס אותה שעה נכס נפקד. כשרותן של עסקות

תחום אחריותם של
האפוטרופוס ושל הפועלים
לפי הוראותיו

17. (א) כל עיסקה שנעשתה בתום-לבב בין האפוטרופוס ובין אדם אחר בכל נכס שהאפוטרופוס חשבו בשעת העיסקה לנכס מוקנה לא תיפסל ותעמוד בתקפה גם אם יוכח שהנכס לא היה אותה שעה נכס מוקנה.

(תיקון התשט"ז)

(ב) דין אדם ששכר מן האפוטרופוס בעיסקה לפי סעיף-קטן (א) בית-דירה או בית-עסק, כדין דייר או דייר-משנה כמשמעותו בחוק הגנת הדייר, התשי"ד-1954, ובחוק הגנת הדייר, התשט"ו-1955, בין תוך תקופת העיסקה ובין לאחריה.

18. (א) החליט בית-משפט מוסמך שנכס שהאפוטרופוס חשבו לנכס מוקנה אינו נכס מוקנה, ימסור האפוטרופוס, בהתחשב עם הוראות סעיף 17, את הנכס או את התמורה שקיבל בעדו, הכל לפי הענין, לאדם שהורה עליו בית המשפט בחלטתו, ואם לא הורה בית המשפט - לאדם שמידיו קיבל האפוטרופוס את הנכס, ואם אין האדם ידוע לו, יפנה האפוטרופוס לבית-משפט מוסמך לשם קבלת הוראות.

החזרת נכסים שנחשבו
בטעות לנכסים מוקנים

(ב) מצא האפוטרופוס שנכס שהוא חשבו לנכס מוקנה אינו נכס מוקנה, רשאי הוא, בהתחשב עם הוראות סעיף 17, למסור את הנכס או את התמורה שקיבל בעדו, הכל לפי הענין, לאדם הזכאי, לדעת האפוטרופוס, להחזיק בנכס או בתמורה.

הגבלת סמכויות
האפוטרופוס

19. (א) היה הנכס המוקנה מסוג המקרקעים, אין האפוטרופוס רשאי -

- (1) למכור את הנכס או להעביר באופן אחר את זכות הבעלות עליו; אולם אם תוקם רשות-פיתוח על פי חוק של הכנסת, מותר יהא לאפוטרופוס למכור את הנכס לאותה רשות-פיתוח, במחיר שאינו פחות משווי הרשמי של הנכס;
- (2) להחכיר את הנכס לתקופה שלמעלה משש שנים, אלא -

(I) לרשות הפיתוח האמורה, ובהחכירו לה נכס יתנה האפוטרופוס עם רשות הפיתוח בחוזה החכירה שדמי-החכירה השנתיים שישולמו על ידיה לא יהיו פחותים מסכום השווה ל-4.8 למאה משווי הרשמי של הנכס; או -

(II) לחוכר אחר המתחייב בחוזה החכירה לעבד או לפתח את הנכס, להנחת-דעתו של האפוטרופוס.

(ב) חלוקה מרצון של מקרקעים המוחזקים במושע אינה נחשבת, לצורך סעיף-קטן (א), כהעברת זכות הבעלות על המקרקעים.

(ג) החכיר האפוטרופוס נכס לתקופה שלמעלה משלוש שנים, אין הוראות פקודת העברת קרקעות חלות על החכירה; אך האפוטרופוס רשאי לבקש את רישום החכירה בהתאם לאותה פקודה.

(ד) "שווי רשמי", בסעיף זה, פירושו -

- (1) לגבי נכס שהיה חייב, בשנת הכספים 1947-1948, במס רכוש עירוני לפי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940 - סכום הגדול פי 16 מהשווי השנתי הנקי שנקבע לו לצרכי אותה פקודה בהערכה האחרונה שלפני יום ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948);
- (2) לגבי נכס שהיה חייב בשנת הכספים 1947-1948, במס רכוש חקלאי לפי פקודת מס הרכוש החקלאי, 1952, -

(I) והיה בנין תעשייתי כמשמעותו באותה פקודה - סכום הגדול פי 16 מהשווי השנתי הנקי שנקבע לו לצרכי אותה פקודה בהערכה האחרונה שלפני יום ו' באייר התש"ח (15 במאי 1948);

(II) ונמנה עם סוג 1, 2, 3, 4 או 17 שבתוספת לאותה פקודה - סכום הגדול פי 300 מהמס שהיה מוטל עליו - אילו נמנה עם סוג 1 שבתוספת האמורה - בעד אותה שנת-כספים;

(III) ונמנה עם אחד הסוגים האחרים שבתוספת לאותה פקודה - סכום הגדול פי 75 מהמס שהיה מוטל עליו בעד אותה שנת-כספים;

(3) לגבי נכס אחר - סכום הגדול פי 16 ושני שלישים מהשווי השנתי שהיה נקבע לו, בשנת הכספים 1947-1948, לצרכי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940, אילו היה חייב באותה שנת-כספים, במס רכוש עירוני לפי אותה פקודה;

ובלבד ששר האוצר יהא רשאי להקטין כל שיעור מהשיעורים הנזכרים בסעיף-קטן זה לגבי נכס שאפשרויות השימוש בו מוגבלות, לדעת שר האוצר, מחמת נזק, הזנחה, או טעם אחר כיוצא בזה.

(ה) היה הנכס המוקנה שעבוד הניתן לביטול, אין האפוטרופוס רשאי לבטלו אלא בתמורה או בהתאם לתנאי השעבוד; ואם היה זכות הניתנת לויתור, אין האפוטרופוס רשאי לוותר עליה אלא בתמורה.

(ו) כל האמור בחוק זה לא יפגע בסמכויות שר החקלאות לפי תקנות-שעת-חירום (עיבוד אדמות מוברות), התש"ט-1948.

חובות מנפקדים ומשפטים
בקשר אליהם

20. (א) האפוטרופוס לא יסלק חוב המגיע מנפקד או בקשר לנכס נפקד ולא יקיים חיוב אחר שנפקד נתחייב בו, אלא -

- (1) אם הוא חוב של מסים, ארנונות, או תשלומי-חובה אחרים כיוצא באלה, או
(2) אם דבר החוב או החיוב הוכח, להנחת-דעתו המלאה של האפוטרופוס, או
(3) על פי פסק-דין של בית-משפט מוסמך,
ובמידה שהנכסים המוחזקים של אותו נפקד יספיקו לכך.
(ב) בית המשפט הדן בתביעת חוב המגיע מנפקד או בקשר לנכס נפקד, או בתביעה לקיום חוב שנפקד נתחייב בו, יהא רשאי, על אף האמור בכל חוק אחר -
(1) לדחות מזמן לזמן את הדיון בתביעה, כדי לאפשר הבאת הוכחות מלאות עד כמה שאפשר;
(2) למחוק או לדחות את התביעה, אם היא לא הוכחה מעל לכל ספק המתקבל על הדעת.
(ג) שר האוצר רשאי, בתקנות, לקבוע סוגים של מקרקעים מוקנים אשר לגביהם יהיה האפוטרופוס רשאי לדחות את סילוקם של מסים, ארנונות או תשלומי-חובה אחרים כיוצא באלה, כולם או מקצתם, החלים על מקרקעים כאלה, לתקופה ובתנאים שיקבע האפוטרופוס, באישור שר האוצר, בכל מקרה ומקרה.

חובת מתן הודעה על נכסי נפקדים

21. (א) אדם או חבר בני-אדם המחזיק או המנהל נכס מוקנה או הנהנה ממנו, חייב למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה את פרטי הנכס המוקנה; ואם הגיע להחזקתו, להנהלתו או להנאתו - שלא בהסכמת האפוטרופוס - לאחר יום הפרסום, תוך שלושים יום מיום שהגיע להחזקה, להנהלה או להנאה; ואם היה הנכס לנכס מוקנה לאחר יום הפרסום - תוך שלושים יום מיום ההקנייה.
(ב) חברה שהיא רשומה בשטח ישראל, או שיש לה בו משרד להעברת מניות או משרד לרישום מניות, חייבת למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על כל ניירות-הערך (ובכלל זה מניות, סטוק של מניות, איגרות-חוב ושטרי-התחייבות) שהוצאו על ידי החברה ורשומים על שם נפקד או לזכותו, או שהם מוחזקים למענו או בידו; ואם ניירות-הערך מתייחסים לפי כל האמור לעיל לאדם שהיה לנפקד לאחר יום פרסום מינוי האפוטרופוס, חייבת החברה למסור לאפוטרופוס את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מיום היות האדם לנפקד.
(ג) שותפות שיש בין שותפיה נפקד או נפקדים, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על חלקו של כל שותף נפקד בשותפות ועל שאר זכויותיו כלפיה וכלפי השותפים; ואם שותף היה לנפקד לאחר יום פרסום מינוי האפוטרופוס, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מיום היות השותף לנפקד.
(ד) כל החייב לפי סעיף זה למסור לאפוטרופוס הודעה בכתב, חייב גם למסור לו מזמן לזמן דינים-וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים, או ידיעות אחרות, בקשר לנכס שבגללו נתחייב במסירת הודעה, ככל שידרוש האפוטרופוס מזמן לזמן.
(ה) דרש האפוטרופוס מאדם למסור לו, תוך הזמן הקבוע בהודעה, דינים-וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים או ידיעות אחרות, כאמור בסעיף-קטן (ד), חייב האדם למלא אחרי כל האמור בהודעה.
(ו) כל מי שהיה חייב לפי סעיף זה למסור הודעה לפני יום י"ג בניסן התש"י (31 במארכ 1950) ולא מילא אחרי חובה זו, רשאי למלא אחריה עד יום י"ג באייר התש"י (30 באפריל 1950); ואם מילא אחריה כך, לא יובא לדין על אי-מילוי חובתו במועדה.

איסור פעולות

22. (א) אסור לאדם, בלי הסכמה בכתב מאת האפוטרופוס -
(1) להחזיק נכס מוקנה, לנהלו או לטפל בו בדרך אחרת, להוציאו מידו, להעבירו, או למסרו לכל אדם זולת האפוטרופוס;

(2) לסלק לכל אדם זולת האפוטרופוס חוב או לקיים כלפי כל אדם זולת האפוטרופוס כל חיוב אחר שזכות התביעה לגבי הוקנתה לאפוטרופוס;

(3) לפעול על פי יפוי-כוח או הרשאה אחרת של מרשה נפקד, בין שהיה המרשה נפקד לפני מתן יפוי-הכוח או ההרשאה האחרת ובין שהיה לנפקד לאחר מכן; אך מותר לעורך-דין המורשה לכך כדין על ידי נפקד הנמצא אותה שעה בשטח ישראל לייצג אותו נפקד בכל פעולה משפטית; לא נמצא הנפקד אותה שעה בשטח ישראל, טעון ייצוגו על ידי עורך-דין בכל פעולה משפטית הסכמה בכתב מאת היועץ המשפטי לממשלת ישראל.

(ב) הסכמה לפי סעיף זה יכולה להינתן לפני המעשה או לאחוריו.

(ג) פעולה שנעשתה בניגוד לסעיף זה - בטלה ומבוטלת, ואם היתה זאת העברת שטר, בטלה גם כל העברה שלאחריה, על אף האמור בכל חוק אחר.

(ד) אין לרשום בספרי האחוזה כל פעולה לגבי נכס מוקנה אלא על פי היתר בכתב מאת האפוטרופוס שניתן לפני הרישום או על פי פסק-דין של בית-משפט מוסמך. עברו ורשמו, יצווה בית המשפט, לפי בקשת האפוטרופוס, למחוק את הרישום וכל רישום שלאחוריו.

(ה) הטוען שפעולה נעשתה לגבי נכס לפני שהיה לנכס מוקנה או לגבי אדם לפני שהיה לנפקד או שפעולה נעשתה לפי הסכמה או היתר בכתב מאת האפוטרופוס - עליו הראיה.

23. (א) (1) העברת נכס או מסירת נכס לנפקד או לאחר לטובת נפקד, בתוך התקופה שבין

העברות בטלות

יום כ"א באדר ב' התש"ח (1 באפריל 1948) ובין יום פרסום מינוי האפוטרופוס, שנעשתה מתוך כוונה להבריא את הנכס, כולו או מקצתו, או את תמורתו, כולה או מקצתה, לחלק מארץ-ישראל שהיה בשעת ההעברה או המסירה מחוץ לשטח ישראל, או ללבנון, למצרים, לסוריה, לסעודיה, לעבר-הירדן, לעיראק או לתימן - בטלה ומבוטלת.

(2) העברת נכס או מסירת נכס בידי נפקד לאדם אחר, בתוך התקופה האמורה בפסקה (1), שנעשתה בתמורה מדומה או בלתי-מספקת, או בלי תמורה, או בלחץ בלתי-הוגן - בטלה ומבוטלת.

(ב) נכס שהועבר או נמסר כאמור בסעיף-קטן (א) ייחשב כנכס מוקנה, וכל אדם שהעביר או מסר או קיבל את הנכס יהיה אחראי כלפי האפוטרופוס לנכס או לשוויו.

(ג) האפוטרופוס רשאי לדרוש בכתב מכל אדם שהוא רואה אותו כאחראי לפי סעיף-קטן (ב) למסור לו את הנכס או את שוויו, ואותו אדם חייב למלא אחרי הדרישה, אלא שיהא רשאי לערער עליה לפני בית-המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום קבלת הדרישה.

(ד) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(ה) מצא בית-המשפט המחוזי שדרישת האפוטרופוס אינה מוצדקת מבחינת העובדות או החוק, יבטל את הדרישה ויכריז על ביטול תוצאותיה.

(ו) כל בעל-דין הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת בית-המשפט המחוזי לפי סעיף זה, רשאי לערער עליה לפני בית-המשפט העליון כבית-משפט לערעורים אזרחיים, והוראות תקנות הפרוצדורה האזרחית, 1938, יחולו כאילו היתה החלטת בית-המשפט המחוזי פסק-דין של אותו בית-משפט במשפט אזרחי שהמערער על הדרישה היה בו התובע והאפוטרופוס - הנתבע.

(ז) הטוען שהעברת נכס או מסירת נכס לנפקד או לטובת נפקד, בתוך התקופה האמורה בסעיף-קטן (א)(1), נעשתה שלא מתוך כוונה להבריא את הנכס, כולו או מקצתו, או את תמורתו, כולה או מקצתה, כאמור באותו סעיף-קטן, וכן הטוען שהעברת נכס או מסירת נכס מידי נפקד לאדם אחר בתוך התקופה האמורה, נעשתה בתמורה מלאה או שלא בלחץ בלתי-הוגן - עליו הראיה.

24. (א) נמסרה הודעה לאפוטרופוס לפי סעיף 21(ג) בדבר שותף נפקד ויש בכוונת האפוטרופוס להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, יודיע האפוטרופוס על כך לשאר השותפים תוך ששה חדשים מיום שנמסרה לו ההודעה.

דין שותפות שיש בה שותף נפקד

(ב) לאחר שהודיע האפוטרופוס כאמור בסעיף-קטן (א) - אולם לא לפני כן - רשאי הוא להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, במקום השותף הנפקד.

(ג) מיום מסירת ההודעה לאפוטרופוס לפי סעיף 21(ג) ועד קבלת הודעתו של האפוטרופוס לפי סעיף-קטן (א) רשאים השותפים שאינם נפקדים לנהל את עסקי השותפות בדרך הרגילה.
(ד) לא נמסרה הודעה לפי סעיף 21(ג) בדבר שותף נפקד, רשאי האפוטרופוס, בכל עת, אחרי מסירת הודעה על כך לשאר השותפים, להשתתף בהנהלת עסקי השותפות.

(ה) משעה שהורשה האפוטרופוס להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, רשאי הוא - בלי להתחשב בתנאי חוזה השותפות - לצאת את השותפות ולקבל את חלקו של השותף הנפקד מידי השותפים שאינם נפקדים, ובאין הסכמה לכך מצדם, לפרק את השותפות על ידי מסירת הודעה לאותם השותפים; הודעה כזאת דינה כדין הודעה שנמסרה לפי סעיף 138(1)(ג) לפקודת השותפויות.
(ו) בשום פנים לא יהיה האפוטרופוס אחראי לחובות ולהתחייבויות של השותפות אלא כדי שווי הנכסים המוחזקים של השותף הנפקד.

25. נכס מסוג המקרקעים שחלק ממנו הוקנה לאפוטרופוס, זכאי האפוטרופוס להשתתף בהנהלת הנכס כולו יחד עם הבעלים שאינם נפקדים, באותן הזכויות שהיו לנפקד.

הנהלת נכסים משותפים

26. היה נכס הנפקד שטר -

נכס נפקד שהוא שטר

- (1) יוקנה לאפוטרופוס גם אם לא נמסר לו ואף לא בא לידו בכל דרך אחרת;
- (2) האפוטרופוס פטור מהצגת השטר לקבלה או לפרעון, ממסירת הודעה על אי-כיבודו ומהגשת מחאה על שלא נתקבל או שלא נפרע;
- (3) אי-הצגה או אי-מסירת הודעה או אי-הגשת מחאה בעקב פיסקה (2), הם בלבד לא יפטרו כל צד לשטר מהחובות שלפיו.

27. (א) אם האפוטרופוס סבור שאדם פלוני, שאפשר להגדירו כנפקד לפי סעיף 1(ב)(1)(III), יצא ממקום-מגוריו -

תעודת אישור ללא נפקד

- (1) מתוך חשש שאויבי ישראל יגרמו לו נזק, או
- (2) שלא בגלל פעולות צבאיות או מחשש להן, חייב האפוטרופוס לתת לאותו אדם, לפי בקשתו, אישור בכתב שהוא איננו נפקד.

(ב) האפוטרופוס רשאי, לפי שיקול-דעתו בלבד, אך בהתחשב עם הוראות סעיף 29, לתת אישור בכתב שאדם פלוני, הנמצא אותה שעה כחוק בשטח ישראל, איננו נפקד, אף על פי שאפשר להגדירו כנפקד, אם האפוטרופוס סבור שיש לאל ידו לנהל את נכסיו ביעילות וכי בעשותו כן לא יסייע בידי אויבי ישראל.

(ג) תקפו של אישור לפי סעיף זה הוא מיום הינתנו, אם לא נאמר בו שתקפו הוא מתאריך מוקדם או מאוחר.

(ד) מיום תקפו של אישור לפי סעיף זה חדלים נכסיו של אותו אדם מהיות נכסי נפקד, ואם היה בין נכסיו נכס מוחזק, ימסרנו האפוטרופוס לאדם שלדעת האפוטרופוס זכאי להחזיק בו.

28. (א) האפוטרופוס רשאי, לפי שיקול-דעתו בלבד, אך בהתחשב עם הוראות סעיף 29, לשחרר נכס מוקנה, בתעודה חתומה בידו; ומשעשה כן, יחדל אותו נכס מהיות נכס נפקד, וכל זכות שהיתה לאדם באותו נכס ערב הקנייתו לאפוטרופוס תחזור אל אותו אדם או אל מי שבא תחתיו.

שחרור נכסים מוקנים

(ב) האפוטרופוס רשאי להתנות עם אדם המבקש ממנו שישתמש בסמכותו לפי סעיף-קטן (א) שבשעת מתן תעודה כאמור יהיה נכס אחר לנכס מוחזק. הסכים האדם לתנאי וניתנה התעודה כאמור, נעשה הנכס האחר לנכס מוחזק.

(ג) מכר האפוטרופוס נכס מוקנה, נעשה הנכס שנמכר נכס משוחרר ועובר לבעלות הקונה, ואילו התמורה שקיבל האפוטרופוס נעשית נכס מוחזק; היה הנכס המוקנה שעבוד הניתן לביטול וביטלו האפוטרופוס בתמורה, או זכות הניתנת לויתור וויתר האפוטרופוס עליה בתמורה, נעשית התמורה נכס מוחזק בשעת הביטול או הויתור, הכל לפי הענין.

נכסים של נפקד הנמצא כחוק בשטח ישראל (תיקון התש"א)

28א. על אף האמור בחוק זה, נכס שלא היה נכס נפקד ביום תחילת תקפו של חוק נכסי נפקדים (תיקון), התש"א-1951, לא יהיה לנכס נפקד אך ורק משום שנפקד, הנמצא אותה שעה כחוק בשטח ישראל היה לבעלו החוקי, נהנה ממנו, או החזיק בו, לאחר אותו יום.

המלצות ועדה

29. האפוטרופוס לא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיף 27(ב) או סעיף 28 אלא אם באה על כך, בכל מקרה ומקרה או לגבי סוג מסויים של מקרים, המלצה של ועדה מיוחדת שתמונה על ידי הממשלה. הודעה על מינוי ועדה כזאת תפורסם ברשומות.

שחרור נכס הקדש (תיקון התשכ"ה)

29א. (א) שחרר האפוטרופוס נכס הקדש שהוקנה לו ושהיה מוקדש לטובת בני-משפחה של המקדיש או בני משפחה אחרת והנהנים עודם בחיים, רשאי הוא להעביר להם את הבעלות בו; שחרר נכס הקדש שהוקנה לו ושלא היה מוקדש כאמור, רשאי הוא להעביר את הבעלות בו לועד-נאמנים שנתמנה לפי הסעיפים 29ב או 29ח.

(ב) נכס שהועבר כאמור יהא חפשי מכל סייג, התנאה או הגבלות כיוצא באלה שנקבעו בכל דין או בכל מסמך הנוגע להקדש או על פיהם.

(ג) נכס הקדש - לענין סעיף זה ולענין הסעיפים 29ב עד 29ח - נכס ווקף מוסלמי שהוא מקרקעין שהוקדשו כדין.

עדי נאמנים (תיקון התשכ"ה)

29ב. הממשלה תמנה בהודעה ברשומות ועדי-נאמנים לתחום של כל אחת מרשויות מקומיות אלה:

תל-אביב-יפו	עכו
רמלה	נצרת
לוד	שפרעם
חיפה	

ועדי הנאמנים ינהלו את נכסי ההקדש שבתחום הרשות ששוחררו ושהועברו להם לפי סעיף 29א.

וועד נאמנים - תאגיד (תיקון התשכ"ה)

29ג. ועד הנאמנים יהיה תאגיד כשר לרכוש ולהעביר כל זכות, להתחייב בכל חיוב, להיות בעל-דין בכל משפט וצד בכל חוזה; אך לא יעשה ועד הנאמנים בדרך כל שהיא העברה במקרקעין שיש בהם מסגד.

תקציב (תיקון התשכ"ה)

29ד. ועד הנאמנים יערוך תקציב שנתי של ההכנסות וההוצאות בנוגע לנכסים שברשותו; התקציב יהיה טעון אישור הממשלה ועם אישורו יחייב את ועד הנאמנים.

הנהלת הנכסים על ידי ועד הנאמנים (תיקון התשכ"ה)

29ה. ועד הנאמנים -

(1) ינהל את הנכסים שברשותו וישתמש בהכנסותיהם למטרות אלה: סעד לעניים, מילגות לתלמידי בתי-ספר, הכשרה מקצועית, בריאות, לימודי דת או קיום פולחן או מנהגים דתיים, וכל מטרה אחרת שאושרה על ידי הממשלה, הכל לצרכי התושבים המוסלמיים שבתחום-פעולתו של הועד;

(2) ישתמש בתמורתם של נכסים שיצאו מרשותו להקמת מוסדות מסוגים אלה: בתי-יתומים, בתי-ספר, לרבות בתי-ספר להכשרה מקצועית, מרפאות, מסגדים וכל מוסד כיוצא באלה שאושר על ידי הממשלה - לצרכי התושבים המוסלמיים; והכל על אף האמור בכל הוראה שבדין ובמסמך הנוגע להקדש או שניתנה על פיהם, ובכפוף להוראות הממשלה או מי שנתמנה לכך על ידיה.

129. ועד הנאמנים יהיה כפוף לבקורת מבקר המדינה לאחר שהוועדה לענייני ביקורת המדינה של הכנסת או מבקר המדינה החליטו על הפעלת הבקורת ובמידה שהחליטו על כך.

בקורת מבקר המדינה
(תיקון התשכ"ה)

129. נכסי הקדש שהוקנו לאפוטרופוס ולא שוחררו, ישתמש האפוטרופוס בהם, בהכנסותיהם ובתמורתם לאותן המטרות שלהן רשאי להשתמש בהם ועד הנאמנים לפי סעיף 29ה.

שימוש בנכסי הקדש על-ידי אפוטרופוס
(תיקון התשכ"ה)

129ח. הממשלה תקבע, לפי הצורך, בהכרזה ברשומות, מקומות-ישוב נוספים שבתחומם יוקמו ועדי נאמנים.

ועדי נאמנים נוספים
(תיקון התשכ"ה)

129ט. (א) שחרר האפוטרופוס נכס מנכסי הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית, שהוקנה לו, רשאי הוא להעביר את הבעלות בו לחבר-נאמנים שנתמנה לפי סעיף 29י זולת אם היה הנכס בשעת הקנייתו מוקדש לטובת בני-משפחתו של המקדיש או בני משפחה אחרת והנהנים עודם בחיים בשעת ההעברה.

שחרור נכסי הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית
(תיקון התשכ"ה)

(ב) "נכס הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית", לענין סעיף זה וסעיפים 29י עד 29טז - מקרקעין שהוקדשו כדין לטובת הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית, ומקרקעין שנקבע עליהם בפסק-דין של בית-משפט מוסמך, כי בשעת הקנייתם לאפוטרופוס היתה הבעלות בהם בידי הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית או היו מוקדשים או מוחזקים לטובת כלל הנמנים עם כנסיה זו או חלק מהם, והוא אף אם בשעת ההקנייה היה אדם אחר רשום כבעל המקרקעין.

129. (א) יוקם חבר-נאמנים לניהול נכסים של הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית בישראל, ששוחררו והועברו אליו לפי חוק זה.

חבר נאמנים
(תיקון התשכ"ז)

(ב) חבר הנאמנים יתמנה באישור הממשלה על ידי הארכיבישוף האנגליקני בירושלים ועל ידי הכומר הבכיר של הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית שמושב בישראל ושיקבע הארכיבישוף לענין זה; הודעה על אישור הממשלה תפורסם ברשומות, והאישור יהא ראיה מכרעת שהמינוי נעשה כדין.

129א. לענין סעיפים 129ג, 129ד ו-129 - דין חבר-נאמנים כדין ועד-נאמנים.

תחולת סעיפים 129ג, 129ד ו-129א
(תיקון התשכ"ז)

129ב. חבר הנאמנים ינהל את הנכסים שברשותו, ועל אף האמור בכל הוראה על פי דין או מסמך לענין הקדש, ישתמש בהכנסותיהם של הנכסים או בתמורתם למטרות חינוך, דת וצדקה, הכל לצרכי הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית בישראל או כלל הציבור הנמנים עמה, ובכפוף להוראות של הממשלה או של מי שמינתה לכך.

ניהול הנכסים בידי חבר הנאמנים
(תיקון התשכ"ז)

129ג. נכסי הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית שהוקנו לאפוטרופוס ולא שוחררו, ישתמש האפוטרופוס בהם, בהכנסותיהם ובתמורתם למטרות אשר להן רשאי חבר הנאמנים להשתמש בהם לפי חוק זה.

ניהול הנכסים בידי האפוטרופוס
(תיקון התשכ"ז)

129ד. שחרר האפוטרופוס מקרקעין מוקנים שבשעת הקנייתם היו מוקדשים על פי דין לטובת בני המשפחה של המקדיש או בני משפחה אחרת שעודם בחיים, הכל כשהמקדיש, בעל המקרקעין,

פירוק הקדש משפחתי ששוחרר
(תיקון התשכ"ז)

האדם שבידו החזקה או הניהול בהם או הנהנים מההקדש היו נמנים אותה שעה עם הכנסיה האוונגלית-אפיסקופלית, רשאי האפוטרופוס להעביר לנהנים אלה את הבעלות במקרקעין.

שחרור מהגבלות
(תיקון התשכ"ז)

29טו. נכס שהועבר כאמור בסעיפים 29טו או 29זיד יהא חפשי מכל סייג, התנאה או הגבלה כיוצא באלה שנקבעו על פי כל דין או מסמך לענין הקדשתו.

פטור האפוטרופוס
מאחריות
(תיקון התשכ"ז)

29ז. שחרר האפוטרופוס נכסים מוקנים והעביר אותם לועד-נאמנים או לחבר-נאמנים במקום לבני משפחת המקדיש או לבני משפחה אחרת, משום שהיה לו יסוד סביר להניח שאמנם הוקדשו לטובתם של אלה, אך אף אחד מהם איננו בחיים עוד, לא ישא האפוטרופוס מחמת זה בלבד באחריות להעברה כאמור, ובלבד שעשה את כל הדרוש והסביר בנסיבות הענין כדי לברר את גורלם של בני-המשפחה הנהנים; באחריות ששחרר האפוטרופוס ממנה לפי סעיף זה ישאו ועד הנאמנים או חבר הנאמנים, לפי הענין.

דיני ראיות

30. (א) אישר האפוטרופוס בכתב שאדם או חבר בני-אדם הוא נפקד, ייחשב האדם או חבר בני-האדם לנפקד כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ב) אישר האפוטרופוס בכתב שנכס מסויים הוא נכס נפקד, ייחשב הנכס לנכס נפקד כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) תעודה מאת שר הבטחון שמקום בארץ-ישראל היה מוחזק בזמן פלוני בידי כוחות שביקשו למנוע הקמתה של מדינת ישראל או שנלחמו בה לאחר הקמתה, תשמש ראיה חותכת לתכנה.

(ד) העתק מאושר בידי האפוטרופוס מהכתוב בספריו או בתיק רשמי שלו או מסמך אחר שברשותו יתקבל בכל משפט או בכל פעולה משפטית אחרת כהוכחה לכאורה על נכונות תכנו.

(ה) אישור בכתב של האפוטרופוס בנוגע לדברים שבתחום תפקידו יתקבל בכל משפט או בכל פעולה משפטית אחרת כהוכחה לכאורה של העובדות המפורטות באישור אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ו) האפוטרופוס, מפקחיו, סוכניו או פקידיו אינם מחוייבים להמציא במשפט או בפעולה משפטית אחרת כל ספר, תיק או מסמך אחר, שתכנו ניתן להוכיח לפי סעיף זה, והם אינם מחוייבים להעיד בנוגע לדברים שניתן להוכיחם על ידי אישור של האפוטרופוס כאמור בסעיף זה, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ז) אין לחקור את האפוטרופוס למקור הידיעות שהביאוהו למתן אישור לפי חוק זה, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת מטעם מיוחד.

(ח) תעודה, אישור, היתר, או כל מסמך אחר, שנראה מתוכם כי נחתמו, הוצאו, ניתנו או נמסרו על ידי שר הבטחון, שר האוצר או האפוטרופוס, רואים אותם כאילו נחתמו, הוצאו, ניתנו, או נמסרו כך, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ט) לא תישמע טענה, כי אדם פלוני איננו נפקד כמשמעותו בסעיף 1(ב)(1)(III) רק משום שלא היתה לו שליטה על הסיבות שבגללן יצא ממקום-מגוריו כאמור באותו סעיף.

טענת נכס נפקד שמורה
לאפוטרופוס

31. לא יזדקק בית-משפט בכל פעולה משפטית אזרחית לטענה שנכס פלוני העומד לדיון הוא נכס נפקד, אלא אם היה האפוטרופוס בעל-דין בפעולה המשפטית. לא היה האפוטרופוס בעל-דין, ונטענה הטענה הזאת, ומצא בית המשפט שיש לה רגלים, יזמין בית המשפט את האפוטרופוס להצטרף כבעל-דין. הצטרף האפוטרופוס, ידון בית המשפט בטענה; לא הצטרף - יראה בית המשפט את הטענה בטלה.

האפוטרופוס שכרו
והוצאותיו

32. (א) בשעת העברת נכס בהתאם לחוק זה, בשעה שנכס חדל להיות נכס נפקד לפי סעיף 27, או בשעת שחרור נכס לפי סעיף 28, מגיע למדינה מהנפקד שכר כדי ארבעה למאה משווי של

הנכס; אולם שר האוצר רשאי, במקרה מסויים או בסוג מסויים של מקרים, להקטין את השכר או לוותר עליו.

(ב) לצורך קביעת השכר ייחשב כשווי של נכס מסוג המקרקעים שוויו הרשמי של אותו נכס כמשמעותו בסעיף 19, וכשווי של נכס אחר - המחיר שאפשר היה לדעת האפוטרופוס - לקבל בעדו אילו נמכר, בשעת קביעת השכר, בשוק החפשי על ידי מוכר מרצון לקונה מרצון; ואם נמכר על ידי האפוטרופוס (בין שהוא נכס מסוג המקרקעים ובין שהוא נכס אחר) - המחיר בו נמכר למעשה.

(ג) מלבד השכר מגיעות למדינה מהנפקד או מבעל הנכס, הכל לפי הענין, כל ההוצאות (ובכלל זה הוצאות-נסיעה, הוצאות-משפט, שכר עורכי-דין, סוכנים או אנשים אחרים שהועסקו על ידי האפוטרופוס בקשר לנכס) שהוצאו על ידי האפוטרופוס או בהסכמתו, או שנתחייב בהוצאתן, לשם שמירת נכס נפקד או נכס שהאפוטרופוס חשבו לנכס נפקד, החזקתו, תיקונו, פיתוחו או מטרת אחרות כיוצא באלה, עם ריבית בשער של ששה למאה לשנה מיום ההוצאה.

(ד) התשלומים המגיעים לפי סעיף זה יהיו שעבוד על כל הנכסים של הנפקד או של בעל הנכס, הכל לפי הענין, אשר לו דין-קדימה על פני כל שעבוד אחר, ואם היו בין נכסים אלה כספים, רשאי האפוטרופוס לנכות מהם את סכום התשלומים.

(ה) האפוטרופוס רשאי לעכב מתן אישור או תעודה לפי סעיף 27 או סעיף 28 לאדם פלוני עד שלא יסולקו כל התשלומים המגיעים מאותו אדם לפי סעיף זה.

33. שר האוצר רשאי, בצו שיפורסם ברשומות, לקבוע אגרות שישולמו בעד תעודות, אישורים, כתבי-היתר, או מסמכים אחרים, או פעולות אחרות של האפוטרופוס לפי חוק זה.

אגרות

34. (א) אם סבור שר האוצר שאדם שטיפל בנכסי נפקדים או בנכסים שהיה לו יסוד לחשבם לנכסי נפקדים, בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו התש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין יום פרסום מינוי האפוטרופוס, עשה זאת כמיטב יכולתו ובתום-לבב ומתוך רצון למסור את הנכסים שבטיפולו, ושהאדם מסר לידי האפוטרופוס את הנכסים שהיו בידיו, בשעת פרסום מינוי האפוטרופוס או סמוך לכך, רשאי שר האוצר לתת אישור לכך בהודעה שיפרסם ברשומות.

הטיפול בנכסי נפקדים לפני מינוי האפוטרופוס

(ב) טיפולו של אדם אשר ביחס אליו פרסם שר האוצר הודעה לפי סעיף-קטן (א) ייחשב לחוקי ולמוצדק לכל דבר; כל פעולה שהיתה חלק מאותו טיפול ושנעשתה על ידי אותו אדם, או על ידי אדם אחר לפי הוראותיו, לא תשמש יסוד להאשמה או עילה לתביעה נגד אותו אדם או האחר, אלא אם יוכח מעל כל ספק המתקבל על הדעת, שהנאשם או הנתבע עשה את הפעולה בכוונה זדונית או מתוך רשלנות חמורה.

35. (א) אדם שעשה אחת מאלה:

עבירות

(1) עבר על הוראה מהוראות סעיף 22(א);

(2) עבר על האמור בצו לפי סעיף 11;

(3) הסתיר נכס נפקד מפני האפוטרופוס או לא מסר לו נכס שהוא חייב למסור לו;

(4) מסר בזדון לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו או מפקידיו הצהרה או ידיעה שהיא כוזבת בפרט חשוב,

דינו - מאסר עד שתי שנים או קנס עד חמש מאות לירות או שני הענשים כאחד.

(ב) אדם שעשה אחד מאלה:

(1) לא מסר לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, דין-וחשבון, הודעה, או מסמך אחר, או ידיעה, שהוא חייב למסור לפי חוק זה;

(2) מסר, מתוך רשלנות, לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, הצהרה או ידיעה שהיא כוזבת בפרט חשוב;

(3) הפריע בזדון לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, במילוי תפקיד מתפקידיהם לפי חוק זה,

- דינו - מאסר עד ששה חדשים או קנס עד מאה לירות או שני הענשים כאחד.
- (ג) נאשם בעבירה לפי סעיף זה חבר בני-אדם, ייאשם בה כל אדם שהיה בשעת העבירה ראש החבר, מזכירו, נאמנו, מנהלו, מנהל-עסקיו או חשבו הראשי או היחיד, אלא אם אדם זה הוכיח כי העבירה נעברה בלי ידיעתו או כי הוא נקט את כל האמצעים המתאימים למניעתה.
- (ד) לא יוגש משפט על עבירה לפי סעיף זה אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בהסכמתו בכתב.
36. (א) כל הודעה, דרישה או הוראה, שהאפוטרופוס חייב או רשאי לתתה לפי חוק זה - חוץ מהודעות, דרישות, או הוראות, שחובה לפרסמן ברשומות - מותר לשלחה בדואר רשום לאדם שאליו היא מכוונת; ואם נשלחה כן, תיחשב כאילו נמסרה לאותו אדם כעבור עשרה ימים מהיום שנמסרה למשרד הדואר לשם משלוח, אם לא הוכח שהגיעה לידי לפני כן.
- (ב) כל הודעה, דרישה, או הוראה שמותר למסרה בדרך הקבועה בסעיף-קטן (א), רשאי האפוטרופוס למסרה על ידי פרסומה ברשומות ואין הוא חייב לציין בהודעה, בדרישה, או בהוראה, את שם האדם שאליו היא מכוונת.
- (ג) כל הודעה, דרישה או הוראה לפי חוק זה שפורסמה ברשומות תיחשב כאילו נמסרה לכל הנוגע בדבר ביום הפרסום.
37. הוראותיו של חוק זה באות במקום הוראותיהן של תקנות-שעת-חירום בדבר נכסי נפקדים, התש"ט-1948, מיום י"ג בניסן התש"י (31 במרס 1950) ואילך; אך חוק זה ייחשב כאחד עם אותן התקנות, ולצורך זה רואים את אותן התקנות כאילו היו חוק שתוקן על ידי חוק זה.
38. פעולה שנעשתה לפני יום י"ג בניסן התש"י (31 במרס 1950), ושהיתה נעשית כדין אילו בזמן היעשותה עמד בתקפו נוסחו של חוק זה כפי שהוא קיים ביום י"ג בניסן התש"י (31 במרס 1950), רואים אותה כאילו נעשתה כדין.
39. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

אליעזר קפלן
שר האוצר

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

